

Kohti vakautta, vapautta ja vastuuta

Ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITTO
FORSKARFÖRBUNDET
The Finnish Union of University Researchers and Teachers

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Sisällysluettelo

Esipuhe	3
1. Yliopistojen rahoitusmalli ja sen kehitys	4
2. Nykyisen rahoitusmallin arviointia	6
2.1 Suomalainen rahoitusmalli kansainvälisesti arvioituna	6
2.2 Rahoitusmalli kansallisten arviointien ja selvitysten valossa	9
3. Muutosehdotukset ja vaihtoehtoinen malli	10
3.1 Ehdotukset rahoitusmallin muutoksiksi	10
3.2 Muut ehdotukset	13
Lähteet	14
Liite 1. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton ehdotus yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi sekä uudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä	15
Liite 2. OKM:n rahoitusmallit ja kolmen pilarin mallin kautta tarkasteltuna	27

Esipuhe

Opetus- ja kulttuuriministeriön Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visiotyön osana työskenteli vuonna 2018 Mahdollistava ohjaus, resurssit ja rakenteet -työryhmä, jonka oli toimeksiannon mukaan määrä uudistaa korkeakoulujen ohjaus sekä opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokassa olevan korkeakoulujen rahoituksen jakoperusteet. Molempien korkeakoulusektoreiden uusien rahoitusmallien tuli tukea valtakunnallisia korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita sekä kummankin korkeakoulusektorin profiilia suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä. Rahoitusmallien tuli kannustaa korkeakouluja strategiseen kehittämiseen. Visiotyöryhmä valmisteli esityksen korkeakoulujen rahoitusmallien kehittämiseksi. Työryhmä ei ollut yksimielinen. Työskentelyyn osallistuneet henkilöstöjärjestöt, mukaan lukien Tieteentekijöiden liitto, jättivät eriävän mielipiteen työryhmän esitykseen. Professoriliitto tuki eriävän mielipiteen keskeistä sisältöä. Myös rahoitusmalliehdotuksista pidetyn lausuntokierroksen palaute oli kriittistä. Palautteista huolimatta uudistetut rahoitusmallit otetaan käyttöön yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen seuraavalla sopimuskaudella vuodesta 2021 alkaen.

Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto ovat tehneet tiedevaaliteemalla vaikuttamistyötä yliopistojen vakaan rahoituksen puolesta kuluneen vuoden. Viime syksynä rahoitusmallikeskustelun käydessä kuumimmillaan liitoilta kysyttiin yhä useammin millainen hyvän ja tasapainoisen yliopistojen rahoitusmallin tulisi olla. Käsillä oleva esitys Kohti vakautta, vapautta ja vastuuta – ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi vastaa tähän tarpeeseen. Liitot toivovat, että esitys tukee osaltaan päättäjien tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Esityksen on valmistellut työryhmä, johon kuuluivat Tieteentekijöiden liitosta Maija S. Peltola, Tero Karjalainen ja Petri Koikkalainen sekä Johanna Moisio ja Professoriliitosta Jouni Kivistö-Rahnasto, Jukka Heikkilä ja Petri Mäntysaari sekä Tarja Niemelä. Työryhmän asiantuntijoina toimivat korkeakouluhallinnon tutkimuksen professori Jussi Kivistö ja väitöskirjatutkija Jarmo Kallunki. Liitot kiittävät asiantuntijoita, aktiivisia työryhmätyöskentelyyn osallistuneita ja liittojen hallituksia arvokkaista kommentteista.

Pasilassa 27.4.2019

Jouni Kivistö-Rahnasto
puheenjohtaja

Tarja Niemelä
toiminnanjohtaja

Professoriliitto

Maija S. Peltola
puheenjohtaja

Johanna Moisio
toiminnanjohtaja

Tieteentekijöiden liitto

1. Yliopistojen rahoitusmalli ja sen kehitys

Suomalaisia yliopistoja on rahoitettu 2000-luvun alusta saakka laskennallisen rahoitusmallin kautta sen jälkeen, kun mallin ensiversio otettiin käyttöön asteittain vuosina 1998–2003. Rahoitusmalli on koostunut erityyppisistä tavoite- ja tulosindikaattoreista sekä harkinnanvaraisista osioista. Rahoitusmalli on keskeinen osa tulosohjausta, ja sen kehittäminen on sidottu yliopistolaitoksen tulossopimuskausiin. Mallia on päivitetty sopimuskausittain, mutta tietyt mallin keskeiset indikaattorit, erityisesti tutkinnot, ovat olleet olennainen osa rahoitusmallia koko sen historian ajan (Taulukko 1).

Indikaattori	Sopimuskausi						
	2004 – 2006	2007 – 2009	2010 – 2012	2013 – 2015	2015 alkaen	2017 alkaen	2021 – 2024
Maisterin tutkinnot	39	39	19	15	14	13	19
Tohtorin tutkinnot	23	20	13	9	9	9	8
Julkaisut	< 1	< 1	2	13	13	13	14
Kilpailtu tutkimusrahoitus	< 1	< 1	6	9	9	9	12

Taulukko 1. Rahoitusmallin keskeisiä indikaattoreita vuosina 2004–2021 (prosenttiosuus rahoitusmallilla jaettavasta rahoituksesta).

Uusimmasta rahoitusmallista sopimuskaudelle 2021–2024 (jatkossa "uusi malli") on päätetty tammikuussa 2019 (Kuvio 1). Tavoitteiltaan ja rakenteeltaan uusi malli on jatkumoa etenkin vuonna 2013 käyttöön otetulle mallille,

mutta sen voidaan katsoa edustavan aiempaa voimakkaampaa tuloksellisuusorientaatiota. Samalla strategisen ohjauksen ja -valintojen elementti painottuu uudessa mallissa aiempia malleja enemmän.

¹ Laskennallisella rahoituksella tarkoitetaan mallin koulutus- ja tutkimustoimintaa kuvaavaa osuutta, jossa rahoitus määräytyy indikaattoreiden perusteella. Indikaattorit voivat koostua joko panosindikaattoreista (esim. opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuodet, opiskelijamäärä, aiempien vuosien rahoituksen määrä), tuotosindikaattoreista (esim. tutkinnot, opintopisteet, julkaisut) tai näistä molemmista

Yliopistojen rahoitusmalli vuodesta 2021 alkaen

Kuvio 1. Yliopistojen rahoitusmalli vuosiksi 2021–2024 (OKM 2018a).

Vuosina 2000–2010 toimintameno- ja rahoitus koostui pääasiassa panosindikaattoreihin perustuvasta perusrahoituksesta, valtakunnallisten tehtävien ja ohjelmien rahoituksesta, tuloksellisuusrahoituksesta sekä hankerahoituksesta. Vuoden 2010 yliopistolain uudistuksen yhteydessä perusrahoituksen luonne muuttui siten, että tuloksellisuusrahoitus ja valtakunnallisten tehtävien rahoitus sisällytettiin perusrahoitukseen. Strateginen rahoitus tuotiin uutena osiona perusrahoitukseen, ja hankerahoituksesta luovuttiin. Vuoteen 2012 saakka panos- tai panoksia ja tuotoksia yhdistelevät hybridi-indikaattorit (kuten tulossopimuksissa sovitut tutkintotavoitteet) muodostivat suurimman osan rahoitusmallia (Taulukko 2). Panosindikaattorit turvasivat rahoituksen vakautta ja ennustettavuutta, ja tulosindikaattorit palkitsivat tavoitteiden saavuttamisesta ja muusta tuloksellisuudesta. Panosindikaattoreilla oli ennen vuotta 2013 nykyistä suurempi rooli rahoitusmallissa: esimerkiksi kaudella

2004–2006 malliin sisältyi ”laajuustekijä”, joka muodosti 20 % koko rahoituksesta. Myös vuosina 2010–2012 voimassa olleessa mallissa vakautta edistettiin merkittäväällä panosindikaattorilla ”opetus- ja tutkimushenkilötyövuodet”-indikaattorilla tutkimusrahoituksen osalta (paino laskennallisessa rahoituksessa noin 35 %).

Vuoden 2013 rahoitusmallin uudistuksessa mallin laskennallinen osa uudistettiin siten, että se sisälsi pääosin vain tuloksiin perustuvia indikaattoreita. Siitä lähtien rahoitusmalli on ollut voimakkaasti tulospainotteinen. Edellä esitetty Taulukko 1 kuvaa keskeisten indikaattorien painoarvojen muutosta 20 vuoden aikaperspektiivillä. Taulukkoon 2 on koottu tiedot vuosina 2007–2021 käytetyistä rahoitusmalleista, ja indikaattorit on eritelty panos- ja tulosindikaattoreihin muilta osin paitsi strategisen rahoituksen ja siihen rinnastuvan hankerahoituksen osalta.

² Laajuustekijä-indikaattorissa huomioitiin yliopiston aikaisempi opiskelijamäärä, tavoite uusien opiskelijoiden määräksi, sekä aikaisemmin toteutuneet tilakustannukset. Samaa laajuustekijää sovellettiin myös 2007–2009.

Indikaattori	Sopimuskausi					
	2007 – 2009	2010 – 2012	2013 – 2015	2015 alkaen	2017 alkaen	2021 – 2024
Panosindikaattorit yhteensä	70	58,9	15	15	16	9
Tulosindikaattorit yhteensä	23,5	34,8	75	75	72	76
Muut / luokittelemattomat	6,5	6,3	10	10	12	15

Taulukko 2. Panos- ja tulosindikaattorit 2000-luvun rahoitusmallissa (prosenttiosuus rahoitusmallilla jaettavasta rahoituksesta).

Rahoitusmallin tarkoitus on jakaa valtion talousarviossa määritellyt yliopistojen perusrahoitus yliopistojen kesken, mutta periaatteellisella tasolla on katsottu tärkeäksi, että yliopistot voivat jakaa näin saamansa rahoituksen sisäisesti parhaaksi katsomallaan tavalla. Vaikka yliopistoilla on lain takaama muodollinen autonomia päättää sisäisestä rahanjaostaan ja johtamisestaan, on kiistatonta, että rahoitusmallilla ja siinä käytettävillä indikaattoreilla on ohjaus- ja kannustinvaikutuksia, jotka ulottuvat syvälle yliopistojen toimintaan. Useissa viimeaikaisissa arvioinneissa ja tutkimuksissa on todettu, että OKM:n käyttämistä yliopistojen ohjausvälineistä juuri rahoitusmalli vaikuttaa voimakkaimmin yliopistojen sisäiseen resurssienjakoon ja johtamiseen (OKM 2016, 2018b; Seuri & Vartiainen 2018;

Wahlfors & Pölonen 2018). Sisäisessä rahanjaossa mallia sovelletaan useissa yliopistoissa lähes sellaisenaan (tai pienin muutoksin), ja/tai sitä käytetään sisäisen johtamisen välineenä erityisesti informaatio-ohjauksen kautta. Tämä ei sinänsä ole yllättävää, sillä mallin logiikka edellyttää sille samansuuntaisten kannustinrakenteiden ulottamista tasoille, joissa varsinaiset mallilla palkittavat tulokset tehdään. Tämä tarkoittaa sitä, että mallin kannustinrakenne tosiasiallisesti ulotetaan yliopistojen alayksikkö- sekä opetus- ja tutkimushenkilökunnan tasolle asti.

2. Nykyisen rahoitusmallin arviointia

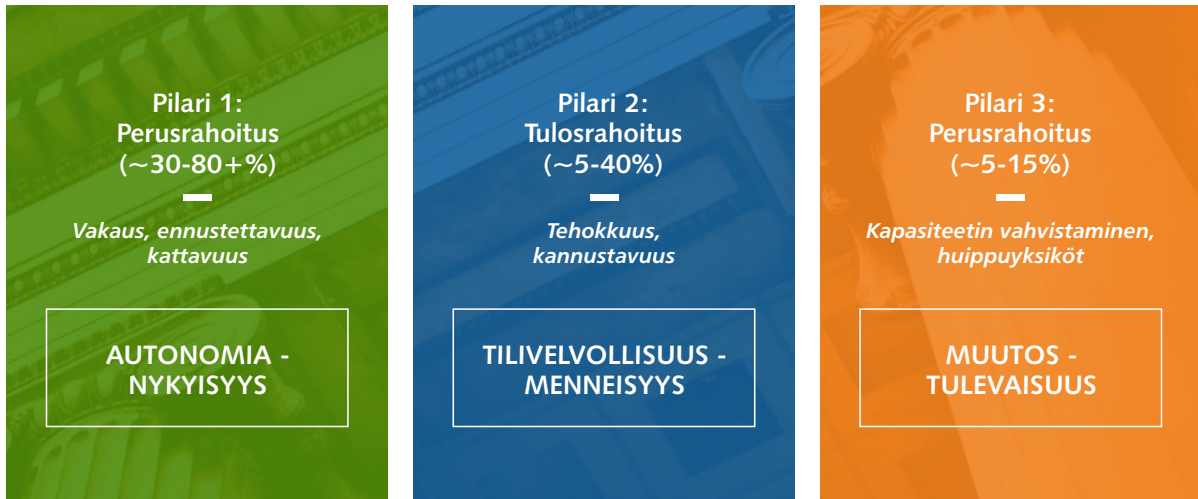
Yliopistojen rahoitusmallin aikaansaamia vaikutuksia on toistaiseksi arvioitu tai tutkittu valitettavan vähän. Tämä on hämmästyttävää ottaen huomioon rahoitusmallin keskeisyyden korkeakoulupoliittisena ohjausinstrumenttina. Systemaattisemman ja kattavamman arviointitiedon saaminen mallin vaikutuksista yliopistojen toimintaan ja tuloksiin olisi jatkossa ensiarvoisen tärkeää mallin kehittämisessä. Seuraavissa osuuksissa kootaan yhteen saatavilla oleva tieto mallin toimivuuden ja vaikutusten arvioimiseksi.

2.1 Suomalainen rahoitusmalli kansainvälisesti arvioituna

Eräs tapa hahmottaa yliopistojen rahoitusmallien perusrakennetta on tarkastella niitä ns. kolmen pilarin viitekehysten avulla (esim. Arnhold ym. 2014/2018). Viitekehys auttaa erityisesti hahmottamaan yliopistojen rahoitusmallien

perusulottuvuuksia siten, että mallin sisäisten kohdentamismenetelmien sisältöjä ja painoarvoja voidaan vertailla kokonaisvaltaisesti (Kuvio 2).

Tavoite- ja tulossopimukset

Kuvio 2. Kolmen pilarin viitekehys.

Kansainvälisesti arvioituna keskeisin elementti yliopistojen rahoitusmallissa on *perusrahoitukseksi* (tai pohjarahoitukseksi) nimetty rahoituskomponentti (Pilari 1). Vaikka eri maiden järjestelmien vertailu on hankalaa rahoitusmallien monimutkaisuuden vuoksi, tavallisimmin perusrahoituksen osuus muodostaa noin 30–80 % yliopistojen julkisesta rahoituksesta. Perusrahoituksen keskeisin tehtävä on nimensä mukaisesti turvata yliopistojen rahoitusperusta huomioimalla toiminnan laajuus, joka puolestaan liittyy suoraan yliopiston kokoon. Ottaen huomioon yliopistojen perustehtävien luonteen, tämä edellyttää rahoitukselta vakautta ja ennustettavuutta. Tästä syystä perusrahoituksen osuus suhteessa muihin pilareihin on yleensä selvästi suurempi.

Perusrahoitus kohdennetaan usein panosperusteisesti. Useimmin käytetty perusrahoituksen kohdennustapa on sitoa rahoitus opiskelijamäärään ja/tai opetus- ja tutkimushenkilökunnan määrään. Vaihtoehtoisesti perusrahoitus voidaan kohdentaa ns. historiallisiin perusteisiin, esimerkiksi tietynä prosentiosuutena edellisten vuosien rahoituksesta. Vakauden lisäksi perusrahoitus tukee yliopistojen toiminnallista autonomiaa, sillä rahoituksen saamisen edellytyksenä ei ole mitattavat suoritteet. Tuloksiin liittyvä vastikkeettomuus ja vakaus yhdessä takaavat sen, että yliopistot voivat keskittyä riittävän pitkäjänteisesti oman perustoimintaansa kehittämiseen autonomiansa puitteissa ja haluamillaan painotuksilla.

Myös *tulosrahoituksella* (Pilari 2) on nykyisin keskeinen asema yliopistojen rahoituksessa. Tulusrahoituksen osuus

vaihtelee kansainvälisesti melko paljon (yleensä noin 5–40 %), mutta sen osuus yliopistojen rahoitusmallissa on lähes poikkeuksetta perusrahoitusta selvästi pienempi. Tulusrahoituksen keskeisin tarkoitus on kannustaa yliopistoja tuottavuuteen ja tehokkuuteen. Samalla tulusrahoitus luo läpinäkyvyyttä rahoituksen kohdentamisessa. Tulusrahoitus perustuu menneisyyteen siinä mielessä, että tulevaan toimintaan käytettävän rahoituksen suuruus määrittyy aiemman toiminnan tulosten perusteella. Vaikka tulusrahoituksen keskeisin ajatus liittyy kannustavuuteen, on tulusrahoituksen taustalla myös vaatimus tilivelvollisuuden todentamisesta. Tilivelvollisuusvaatimusten takana on taas oletus, että ilman kannustimia yliopistot toimoisivat resurssien käytössään tehottomasti ja panostaisivat puutteellisesti haluttujen (mitattavien) tuotosten tuottamiseen.

Usein rahoitusmalleissa on myös tulevaisuusorientoituneita, muutokseen kannustavia sekä laatuun tai erinomaisuuteen kannustavia elementtejä. Eryteisesti *strategia- ja profilointi-rahoitus* sekä *erimuotoinen huippuyksikkörahoitus* ymmärretään tämän tyyppiseksi rahoitukseksi (Pilari 3). Moninaisuudesta huolimatta kolmannen pilarin rahoitusmuodoille on tyypillistä tilapäisyys ja määräaikaisuus. Koska rahoitus tähtää edellytysten luomiseen, toiminnan käynnistämiseen, vahvistamiseen tai uudelleen suuntaamiseen, se on muodoltaan usein siemen- tai starttirahaa, joka saattaa sisältää myös yhteisrahoituksen elementtejä. Eryteisesti strategia- ja profilointi-rahoituksen taustalla on ajatus, että yliopistot eivät omaehtoisesti tee strategiaan tai profilointiin

liittyviä valintoja ilman erillistä kannustinrahoitusta. Huippuyksikköjen tai huippututkimuksen rahoituksessa sen sijaan oletuksena on, että ilman suunnattua lisärahoitusta yksikön tai toiminnon laadukkuutta on vaikeaa kehittää korkeammalle tasolle.

Koska jokaisella pilarilla on oma tehtävänsä rahoituksen kokonaisuudessa, olennaista kolmen pilarin kehyksessä on pilareiden välinen tasapaino. Jos perusrahoitus-pilari korostuu liikaa suhteessa kahteen muuhun, se lukitsee yliopistojen kokoon perustuvan rahoitusaseman useiksi vuosiksi eteenpäin. Tällöin vakauden ja autonomian sivuvaikutuksena saattaa ilmetä muuttumattomuutta, tehottomuutta ja uudistumiskyvyttömyyttä. Tulosrahoituksen ylikorostuessa potentiaaliset ongelmat liittyvät puolestaan määrällisten aspektien ylikorostumiseen laadun kustannuksella, tulosheilahteluihin liittyvään rahoituksen epävakauteen, sekä toiminnallisen autonomian vaarantumiseen. Tällöin seurauksena saattaa olla standardien laskua, tuloskikkailua ja pelaamista, toiminnan tylsistymistä sekä taloudellista epävakautta. Kolmannen pilarin liian vahva asema suhteessa kahteen ensin mainittuun saattaa kannustaa yliopistoja lupauksiin vailla todellista muutosta tai johtaa läpinäkymättömyyteen rahoituksen jakautumisessa yliopistojen välillä. Huippu-ajattelun ylikorostaminen puolestaan voi syrjäyttää laadukkaan, mutta vaikeammin yksilöitävissä olevan perustoiminnan resursoinnin kehitysprioriteettina.

Kun nykyistä ja vuonna 2021 voimaan tulevaa rahoitusmallia arvioidaan kolmen pilarin viitekehyksen avulla, havaitaan helposti, kuinka ylikorostuneessa asemassa tulosrahoitus on suhteessa perusrahoitukseen (ks. Liite 2). **Kansainvälisesti tarkasteltuna suomalaista yliopistojen rahoitusmallia voidaan pitää poikkeuksellisenä juuri sen erittäin vahvan tulosrahoitusorientaation vuoksi** (mm. de Boer ym. 2015; Claeys-Kulik & Estermann 2015). Lisäksi Suomen kannalta olennaisissa vertailumaissa, kuten Norjassa ja Tanskassa, perusrahoituksen osuus suhteessa tulosrahoitukseen on huomattavasti suurempi. Norjassa vakaan perusrahoituksen osuus (edellisen vuoden rahoitustaso) on 70 % mallin kautta kohdennettavasta rahoituksesta (OECD 2017). Tanskassa noin 50 % kohdennetaan historiallisin perustein määrättyinä perusrahoituksena (de Boer ym. 2015). Muissakin Suomen kannalta olennaisissa vertailumaissa, kuten Ruotsissa, Alankomaissa, ja useissa Saksan osavaltioissa, ensimmäisen pilarin mukaisen perusrahoituksen osuus on huomattavasti Suomea suurempi tulosrahoituksen ollessa niin ikään merkittävästi pienempi.

Suomalaisten yliopistojen rahoitusmallin voimakas tulosorientaatio on myös havaittu kansainvälisissä arvioinneissa. OECD toteutti vuonna 2017 Suomen innovaatiopolitiikan kokonais-

arvioinnin, joka sivusi myös yliopistojen rahoitusmallin vaikutuksia niiden toiminnan ohjaajana. Yliopistojen tulosrahoituksen osalta arvioinnissa todettiin mm. seuraavaa:

[P]idemmällä tähtäimellä siitä on kuitenkin haittaa, jos hyvin suuri osa institutionaalisesta tutkimusrahoituksesta myönnetään tulosten perusteella. Lisäksi tällainen menettely vähentää yliopistojen itsenäistä liikkumavaraa ja todennäköisesti lukitsee yliopiston suhteellisen tulostason vallitseviin lukemiin. On myös viitteitä siitä, että eräät tuloskriteerit voivat vaikuttaa kieroutuneesti itse tutkimukseen. Nämä vaihtelevat hieman suoritusperusteisen rahoitusjärjestelmän yksityiskohdista riippuen, mutta ne voivat esimerkiksi tehdä tutkimuksesta lyhytjänteisempää ja riskinottoa tai uudistumista karttavaa, rajoittaa moni-tieteellisyttä, karsia naisten uramahdollisuuksia tai estää alojen välistä liikkuvuutta. (OECD 2017, 40.)

Tästä syystä OECD suositteli tulosrahoituksen suhteellisen osuuden rajoittamista, jotta sen "kielteisiä vaikutuksia saataisiin vähennettyä" (s. 42). Tätä suositusta voidaan pitää varoittavana myös siksi, että se on päinvastainen OECD:n tavanomaisen suositusten kanssa, sillä tyypillisesti OECD:n päälinjana on ollut pikemminkin suositella tulosrahoituksen osuuden lisäämistä rahoitusmalleissa.

Vuonna 2015 julkaistu, opetus- ja kulttuuriministeriön tilaama järjestelmäarviointi "Towards a future proof system for higher education and research in Finland" (Melin ym. 2015) niin ikään varoitti tulosindikaattorien toimintaa kapeuttavasta vaikutuksesta:

Great care should be taken to ensure that the choice of indicators does not result in a perversion of activity around a minimum set of actions. It is inevitable that the overwhelming majority of the indicators are focused on education and research/RDI outcomes, but leaving only 10% for the universities and 2.5% for the universities of applied sciences for strategic development may be inadequate to encourage any real strategic development or distinctive profiling. (Melin ym. 2015, 85.)

Vaikka esitetty kritiikki oli etupäässä suunnattu toisen ja kolmannen pilarin (strategiaperusteinen rahoitus) epäsuhtaan, se voidaan myös nähdä kritiikkinä tulosrahoituspilarin ylikorostumista kohtaan. Arvioinnissa tuodaan lisäksi esiin vahvan indikaattoripohjaisen rahoituksen tuottama, epätoivottu korkeakoulujen (ml. ammattikorkeakoulut) profiilien yhdenmu-kaistuminen. Ratkaisuna raportissa ehdotetaan tulosneuvotte- luissa huomioitavia korkeakoulukohtaisia ratkaisuja mm. indikaattorien painotusten osalta (ks. Melin ym. 2015, 86).

2.2 Rahoitusmalli kansallisten arviointien ja selvitysten valossa

Kuten aiemmin todettiin, rahoitusmallin vaikutuksia yliopistojen toimintaan ja tuloksiin ei ole kattavasti arvioitu tai tutkittu. Saatavilla oleva kotimainen, viimeaikainen arviointitieto voidaan pelkistää muutamaan, mutta sitäkin merkittävämpään lähteeseen.

Rahoitusmallin vaikutuksista yliopistojen toimintaan on käsitelty OKM:n tilaamissa, vuoden 2010 yliopistouudistuksen vaikutuksia selvittäneissä arvioinneissa: 2016 vuonna julkaistussa ”Yliopistolain vaikutusten arvioinnissa” (OKM 2016) sekä molempien korkeakoulusektoreiden tuloksia yhteen kokoavassa ”Korkeakoulu-uudistuksen vaikutusten arvioinnissa” (2018). Vuoden 2016 arviointi kiinnittää huomiota rahoitusmallin voimakkaaseen yliopistojen toimintaa ohjaavaan rooliin. Arvioinnin mukaan ”yliopistojen näkökulmasta OKM:n rahoitusmallilla on paljon suurempi ohjaava vaikutus kuin yliopistolailla” (OKM 2016, 77). Vastaavasti vuoden 2018 arvioinnin johtopäätöksissä todetaan, että vaikka korkeakoulu-uudistukset ovat lisänneet korkeakoulujen muodollista autonomiaa, ”rahoitusjärjestelmä rajoittaa kuitenkin korkeakoulujen tosiasiallista autonomiaa”. Tämä johtuu arvioinnin mukaan siitä, että rahoitusta ohjataan yksityiskohtaisella indikaattori-perusteisella rahoitusmallilla (OKM 2018b, 66). Arvioinnin mukaan tarvittava korjausliike on yksinkertainen ja selkeä: yliopistojen autonomian vahvistaminen edellyttäisi niiden rahoituksellisen autonomian vahvistamista.

Samansuuntaista arviota mallin ohjausvaikutuksista tuottaa tutkija Allan Seurin ja professori Hannu Vartiainen Talouspolitiikan arviointineuvostolle laatima selvitysraportti ”Yliopistojen rahoitus, kannustimet ja rakennekehitys” (2018), jossa tarkastellaan yliopistojen vuonna 2013 voimaan tulleen rahoitusmallin vaikutuksia yliopistojen ja yliopistojärjestelmän toimintaan. Seurin ja Vartiainen mukaan rahoitusmallin keskeinen erityispiirre ”on yliopistojen rahoituksen voimakas ehdollistaminen suoritteiden määrää kuvaaville indikaattoreille”. Selvityksen yhteydessä tehtyjen rehtoreiden haastattelujen perusteella todetaan, että muodollisesta autonomiastaan huolimatta yliopistot ovat edelleen riippuvaisia OKM:n rahoitusohjauksesta.

Selvityksessään Seuri ja Vartinen osoittavat tilastoaineistoon perustuen, kuinka käytännössä kaikkien rahoitusmallin kautta rahoitettavien ja suoritteiden määrät ovat kasvaneet niiden mittaushistorian ajan. Vaikka kausaliteettia kannusteiden ja tuloksien lisääntymisen välillä ei pyritäkään osoittamaan, kehitys ”tukee tulkintaa, että yliopistot ovat kiinnittäneet entistä suurempaa huomiota mitattavaan

tehokkuuteensa” (s. 37). Vartiainen ja Seuri nostavat esiin myös nykyisen rahoitusmallin tasapäistävä vaikutuksen: nykyinen, samoja indikaattoreita samoilla painoilla kaikkiin yliopistoihin soveltava malli ei kannusta yliopistoja profiloitumaan aloittain tai toimintoittain. Vaikutus näyttää olevan pikemminkin päinvastainen: ”[m]ikäli rahoitusmallilla on rakenteellinen ohjausvaikutus, se on [ollut] yliopistokenttää yksipuolistava” (s. 38).

3. Muutosehdotukset ja vaihtoehtoinen malli

Yliopistojen rahoituksen ja rahoitusmallin kehittämistä koskevat kehitysehdotukset voidaan jakaa suoraan rahoitusmallia koskeviksi ehdotuksiksi ja muiksi yleisemmiksi ehdotuksiksi.

Työryhmän käytössä olleen tietopohjan puutteiden vuoksi tarkkoja koelaskelmia mallin vaikutuksista ei voitu suorittaa. Koska esitetyn mallin keskeisenä tavoitteena on lisätä rahoituksen vakautta ja ennustettavuutta, yksittäisten indikaattoreiden laskentatapaa voidaan täsmentää myöhemmin näiden tavoitteiden toteutumisen edellyttämillä tavoilla.

3.1 Ehdotukset rahoitusmallin muutoksiksi

Edellisissä luvuissa on esitetty, että yliopistojen nykyinen ja uusi rahoitusmalli painottavat voimakkaasti tulosindikaattoreita, ja että tällä painotuksella on merkittäviä, myös mahdollisesti haitallisia ohjausvaikutuksia yliopistojen toimintaan. Nykyisessä mallissa vakauttavana perusrahoituksena (ensimmäinen pilari) toimii ainoastaan valtakunnallisten tehtävien rahoitus, mutta tämän elementin kautta rahoitetaan vain eräiden yliopistojen niille pakolliseksi määrättyjen erityistehtävien hoitoa. Tästä syystä **rahoitusmallia tulisi ensisijaisesti uudistaa siten, että malliin tuodaan rahoituksen vaihtelua vakauttava indikaattori**. Tällaisen indikaattorin ohjaus- ja kannustinvaihtelu tukee sellaista yliopistoissa tehtävää työtä, erityisesti perustutkimusta, jonka tuloksellisuus näyttäytyy vasta pidemmällä ajanjaksolla ja usein epäsuorasti. Koska vakauttava rahoitus ei ole samaan tapaan ehdollista ja vastikkeellista kuin tulosrahoitus, se myös lisää yliopistojen toiminnallista autonomiaa, ja täten yliopistojen omista tavoitteista lähtevää priorisointia ja profiloitua. Se edistää toisin sanoen eri yliopistojen ja yliopistosektorin hyödyllistä kehitystä.

Vakauttavan panosindikaattorin painoarvon tulisi olla riittävän suuri, jotta rahoitusmallin ylikorostunut tulosorientaatio kevenisi nykyisestä. Indikaattori olisi yksinkertaisuuden, rahoituksen vakauden ja ennustettavuuden kannalta mielekkäintä rakentaa historiaperusteiseksi, jolloin sen laskentatapa voitaisiin määrittää edeltävien vuosien rahoituksen määrän perusteella.

Ehdotus 1: Rahoitusmalliin lisätään rahoitusmalliin indikaattori "vakausrahoitus" 20 prosentin painoarvolla. Indikaattorin kautta kohdennettavan rahoituksen suuruus määräytyy kunkin yliopiston osalta laskentavuotta edeltävän viiden vuoden rahoituksen keskiarvona (rahoitusmallin laskennallisesta osasta).

Nykyisen ja uuden rahoitusmallin keskeinen ongelma on, että ne eivät tue riittävästi yliopistojen omaehtoista, yliopistojen autonomiasta nousevaa profiloitumista.

Erityisesti yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyvien, kaikkia yliopistoja tasapuolisesti kohtelevien indikaattorien laadinta on osoittautunut vaikeaksi. Ehdotettu historiaperusteinen indikaattori "vakausrahoitus" (Ehdotus 1) edistää tavoiteltua profiloitumista. Rahoitusmallin yhdenmukaistavan vaikutuksen ja profiloitumisen epäsuhtaan ratkaisuksi on 2010-luvulla ehdotettu myös ns. indikaattorikoria tai -poolia (esim. Hölttä, Kivistö & Kohtamäki 2010). Tällainen indikaattorikori voitaisiin muodostaa OKM:n ja yliopistojen kesken vuorovaikutteisesti: ensin yliopistot ehdottavat tulevalle tulossopimuskaudelle (esim. n. 2 vuotta ennen sopimuskauden alkua) koriin profiloitumisen mahdollistavia indikaattoreita, minkä jälkeen OKM päättää koriin valittavien indikaattoreiden koostumuksesta ja mahdollisesti myös määrästä. Korin muodostamisen jälkeen kukin yliopisto valitsee tulossopimuskaudeksi kerrallaan omat indikaattorinsa (esim. 2–4 indikaattoria). Indikaattoreiden laadinnassa huomioidaan yliopiston toiminnan laajuus myöhemmin määriteltävällä tavalla. Indikaattorit tarkistetaan sopimuskausittain, jolloin uusia indikaattoreita voidaan lisätä ja vanhoja poistaa. Profiloitumiskorin painoarvon tulisi olla riittävä, jotta se aidosti kompensoisi rahoitusmallin muiden osien yhdenmukaistavaa vaikutusta. Indikaattorikorin prosenttiosuus tulisi lohkaista nykyisen rahoitusmallin strategiaperusteisesta rahoituksesta, sillä sen tavoittelema ensisijainen vaikutus on yliopistojen omaehtoisen profiloitumisen ja strategien kehittämisen tukeminen.

Ehdotus 2: Rahoitusmalliin lisätään "profiloitumisen" indikaattorikori 4 prosentin painoarvolla.

Indikaattorikori muodostetaan siten, että yliopistot ehdottavat koriin indikaattoreita ja OKM päättää koriin otettavista indikaattoreista. Lopulta kukin yliopisto puolestaan valitsee, mitä koriin valituista indikaattoreista kyseiseen yliopistoon sovelletaan tulevalle tulossopimuskaudella.

Edellä ehdotettuja vakausrahoitusta ja indikaattorikoria varten varataan rahoitusmallista yhteensä 24 prosentin osuus. Tämä kehittämisen mahdollistava osuus vapautettaisiin rahoitusmallista siten, että julkaisut -indikaattorin painoarvoa laskettaisiin 4 prosenttiyksikköä, kilpailtu tutkimusrahoitus -indikaattorin painoarvoa laskettaisiin 6 prosenttiyksikköä, jatkuva oppiminen -indikaattorin ja työllistyminen -indikaattorin painoarvoa molempia 2 prosenttiyksikköä, strategiaperusteisen rahoituksen osuutta (nykyisen mallin osio A) 10 prosenttiyksikköä. Edellä mainittujen indikaattoreiden rakennetta ei painotusta lukuun ottamatta muuteta, ja sisäisesti moniulotteisissa indikaattoreissa vähennykset tehdään tasasuhteessa. Jatkuva oppiminen -indikaattorin painoarvon ehdotettu pienentäminen ei tarkoita jatkuvan oppimisen väheksyntää, sillä yliopistojen uusien, jatkuvaan oppimiseen liittyvien tehtävien resursointi tulisi hoitaa ensisijaisesti laskennallisen mallin nykyisen rahoituskehiksen ulkopuolelta.

Rahoitusmallin tulospainotteisuutta voidaan vähentää myös muuttamalla malliin sisältyviä, opintojen vauhdittamiseen kannustavia tekijöitä. Uuteen rahoitusmalliin on luotu alempien ja ylempien tutkintojen kertoimet tavoiteajassa valmistumiselle, jotka ovat tutkintoindikaattorin suuren painoarvon (30 % koko mallista) vuoksi omiaan lisäämään tulosorientaatiota mallin koulutusosiossa. Näistä kertoimista tulisi luopua, ja korvata niiden ohjausvaikutus lievemmällä ja joustavammalla keinolla. Toisin kuin 55 opintopistettä suorittaneiden osuuden mittaaminen tai valmistumisaikakerrotoimien käyttäminen, **valmistumisastetta tarkastelemalla voidaan minimoida kannusteet osaoptimointiin ja tutkintoaikojen keinotekoiseen nopeuttamiseen.** Valmistumisaste kannustaa yliopistoja huolehtimaan opiskelijoiden opintojen etenemisestä koko opintojen ajan kaikilla koulutusaloilla. Tästä syystä valmistumisasteen laskenta kunkin yliopiston osalta tulisi tapahtua kaikkien tutkintojen osalta yliopistotasoisesti, ei koulutusaloittain.

Valmistumisaste -indikaattoriin tarvittava prosenttiosuus tulisi lohkaista perustutkinto-indikaattorista. Ottaen huomioon indikaattorin vahvan signaalivaikutuksen, valmistumisaste-indikaattorin painoarvo on 5 prosenttia. Valmistumisaste-indikaattorin laskentatapa huomioi alempien ja ylempien tutkintojen tavoiteajat lisättyinä yhdellä lukuvuodella siten, kun ne on useimpien tutkintojen osalta määritelty yliopistolain 40 §:ssä (6 vuotta). Laskentatapana voisi olla yliopistosta kalenterivuonna valmistuvien opiskelijoiden määrä jaettuna kalenterivuotta 6 vuotta aiemmin aloittaneiden tutkinto-opiskelijoiden määrällä. Normaaleistatutkintojen tavoiteajoista poikkeavien tutkintojen laskennan osalta 40 §:ssä mainittuun tavoiteaikaan lisätään yksi vuosi (esim. lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavassa koulutuksessa

valmistumisajaksi määritetään seitsemän lukuvuotta, kun koulutukseen ei kuulu alempaa korkeakoulututkintoa). Indikaattorin laadinnassa huomioidaan yliopiston toiminnan laajuus myöhemmin määriteltävällä tavalla (esim. suhteuttamalla se yliopistokohtaisesti kyseisen yliopiston tutkintojen määrään). Kuten tutkintoindikaattoreiden osalta, laskenta suoritetaan kolmen vuoden keskiarvoina vuosittaisten vaihtelujen tasaamiseksi.

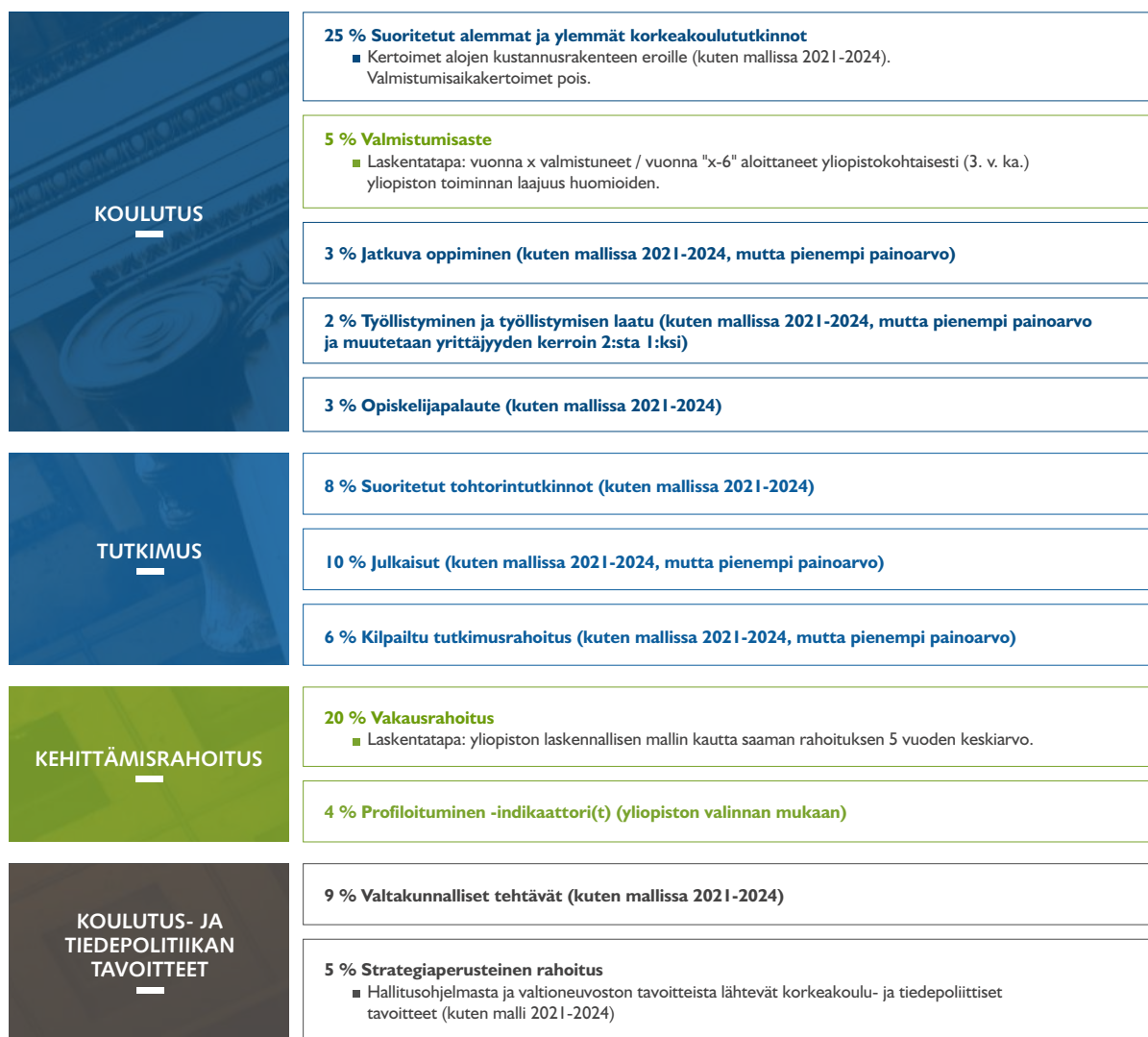
Ehdotus 3: Rahoitusmallin koulutusosiossa olevista tutkintojen tavoiteajassa valmistumisen kertoimista luovutaan ja korvataan ne "valmistumisaste" -indikaattorilla.

Pienempänä rahoitusmallin korjauksena olisi myös syytä poistaa opiskelijoiden työllistymistä ja työllistymisen laatua kuvaavasta indikaattorista yrittäjyyttä korostava painotus, sillä se asettaa eri koulutusalat niiden yrittäjyyspotentiaalinsa osalta varsin eriarvoiseen asemaan. Lisäksi opiskelijoiden normaalin liikkuvuuden ja urakehityksen kannalta olisi olennaista, että työllistymistä mitattaessa huomioidaan työllistyminen myös muualle kuin Suomeen. Tämä edellyttää, että ulkomailla tapahtuvasta työllistymisestä on saatavissa luotettavaa tietoa. Kokonaisuudessaan työllistymiseen liittyvää mittaamista voidaan pitää kyseenalaisena, sillä yliopistoilla on muihin indikaattoreihin verrattuna vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa mitattavan tuloksen syntymiseen, mutta yhteiskuntapolittisista syistä indikaattori voidaan kuitenkin säilyttää mallissa pienellä painoarvolla.

Ehdotus 4: Rahoitusmallin työllistyminen ja työllistymisen laatu -indikaattorissa muutetaan yrittäjyyden painoarvo kertoimesta 2 kertoimeksi 1. Huomioon otetaan mahdollisuuksien mukaan työllisten määrä kokonaisuudessaan sen sijaan että mitattaisiin vain työllisten määrä Suomessa.

Edellä ehdotettujen muutosten jälkeen uusi rahoitusmalli on alla olevan kuvion 3 mukainen. Mallin uudet elementit on merkitty vihreällä värillä.

Ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi

Kuvio 3. Ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi

Tässä ehdotetut muutokset voidaan ottaa käyttöön kokonaisuudessaan tai asteittain joko tulossopimuskauden 2021–2024 aikana tai sopimuskauden 2025–2028 alussa. Kokonaisuudessaan ehdotuksen alustava muotoilu asetustasolla on muistion liitteenä (Liite 1.).

3.2 Muut ehdotukset

Yliopistojen rahoituksessa peruslähtökohtana on perinteisesti pidetty sitä, että toiminnan rahoitus vastaa toiminnan laajuudelle asetettuja tavoitteita. Toisin sanoen: (1) mikäli yliopistoille annetaan uusia tehtäviä tai vastuita, niin niiden rahoitus varmistetaan asianmukaisesti, ja (2) rahoituksella turvataan nykyisen toiminnan ja tehtävien jatkuvuus (sovitut karsinnat pois lukien). Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi inflaatiota vastaan on yliopistojen perusrahoitus yliopistolain (49 §) mukaan sidottu yliopistoindeksiin vuodesta 2010 alkaen. Vastoin yliopistolain valmistelun yhteydessä luvattua, indeksikorotus on joko kokonaan tai osittain jätetty kuitenkin useimpina vuosina tekemättä. **Yliopistojen rahoituksen tulee jatkossa seurata kustannustason nousua, ja yliopistoindeksi tulisi pitää jatkossa voimassa. Tämä myös tukee rahoitusmallin ohjauvaikutusta kokonaisuutena.** Huomionarvoista on kuitenkin, että yliopistoindeksin voimassaolo ei yksinään riitä, mikäli Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 tavoite TKI-rahoituksen nostamisesta neljään prosenttiin BKT:sta halutaan saavuttaa vuoteen 2030 mennessä.

Toiseksi yliopistojen rahoituksessa on katsottu perinteisesti, että rahoituksen tulee olla yhteydessä yleisempiin korkeakoulupoliittisiin tavoitteisiin. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 -suuntaviivojen mukaan henkilöstön osallisuus ja hyvinvointi nostetaan aiempaa selkeämmin politiikkatavoitteeksi. Tätä politiikkatavoitetta tulisi tukea vahvemmin sisällyttämällä **henkilöstön hyvinvointia kuvaava indikaattori rahoitusmalliin** (esim. indikaattorikoriin). Tällaisen indikaattorin ja sen vaatiman tietoperustan valmistelu tulisi aloittaa mahdollisimman pian yliopistojen, OKM:n ja yliopistojen henkilöstöjärjestöjen yhteistyönä siten, että indikaattori olisi käyttökelpoinen viimeistään tulossopimuskauden 2025 alusta alkaen. Myös muita visio 2030 mukaisia indikaattoreita voidaan sisällyttää indikaattorikoriin siinä laajuudessa ja muodossa, kun yliopistot katsovat ne tarpeelliseksi.

Kolmanneksi, ennustettavuutta ja vakautta voidaan lisätä sillä, että OKM sitoutuu jakamaan strategiaperusteisen rahoituksen kokonaisuudessaan. Strategiaperusteinen rahoitus on osa yliopistojen toimintaan osoitettua rahoitusta ja näin ollen sen jakamatta jättäminen ei voi olla OKM:n käyttämä yksipuolinen neuvottelukeino ministeriön painottamien korkeakoulupoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Neljänneksi, kotimaisen säätiörahoituksen huomiointia rahoitusmallissa tulisi tulevaisuudessa harkita. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan yliopistosopimus-konsepti on eräs mahdollinen toimiva instrumentti. Näin myös ne säätiöapurahat, jotka eivät kulje yliopiston kirjanpidon kautta, voitaisiin tilastoida yliopistoissa. Tällöin syntyisi tilastopohja, joka tekisi säätiörahoituksen aiemmin peittoon jääneet rahoitusvirrat "rahoitusmallikel-poisiksi". Tämän instrumentin vaikutuksia olisi syytä jatkossa tutkia.

Ja viidenneksi opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi julkaista Vipusessa yliopistojen rahoitusmallin vaikutusten arvioinnin mahdollistamiseksi yliopistokohtaisen vuosittaisen rahoituksen jakautuminen indikaattorikohtaisesti. Nyt saatavissa olevilla luvuilla ei pystytä laskemaan yliopiston tulosrahoituksen vuosittaista määrää indikaattoritasolla, joten yliopistojen välistä vertailua ei pystytä tekemään. Julkisen rahoituksen läpinäkyvyyttä tulee lisätä. Tämä läpinäkyvyyden lisääminen parantaisi myös tutkijoiden mahdollisuuksia selvittää mallin aikaansaamia vaikutuksia.

Lähteet

Arnhold, N., Kivistö, J., Vossensteyn, H. Weaver, J. & Ziegele, F. (2014/2018). Focus on performance - World Bank support to higher education in Latvia: System-level funding. Volume 1. Washington: World Bank.
<http://documents.worldbank.org/curated/en/698651524226762400/pdf/125532-v1-WP-PUBLIC-P159642World-Bank-support-to-higher-education-in-Latvia.pdf>

Claeys-Kulik, A-L. & Estermann, T. (2015). Define Thematic Report: Performance-based Funding of Universities in Europe. Brussels: European University Association.
<https://eua.eu/downloads/publications/define%20thematic%20report%20performance-based%20funding%20of%20universities%20in%20europe.pdf>

de Boer, H., Jongbloed, B., Benneworth, P., Cremonini, L., Kolster, R., Kottmann, A., & Vossensteyn, H. (2015). Performance-based Funding and Performance Agreements in Fourteen Higher Education Systems. Enschede: Center for Higher Education Policy Studies.
<https://ris.utwente.nl/ws/portalfiles/portal/5139542/jongbloed+ea+performance-based-funding-and-performance-agreements-in-fourteen-higher-education-systems.pdf>

Hölttä, S., Kivistö, J. & Kohtamäki, V. (2010). Ehdotus yliopistojen rahoitusmallin kehittämistarpeista. Muistio. Tampere: Johtamistieteiden laitos, Higher Education Group, Tampereen yliopisto.

Melin, G. ym. (2015). Towards a future proof system for higher education and research in Finland. Reports of the Ministry of Education and Culture, Finland 2015:11. Helsinki: Ministry of Education and Culture.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75119/okm11.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

OECD (2017). OECD Reviews of Innovation Policy: Norway 2017. Paris: OECD Publishing.
<http://dx.doi.org/10.1787/9789264277960-en>

OKM (2016). Yliopistolakiuudistuksen vaikutusten arviointi. Loppuraportti 30.6.2016 Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:30. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75416/okm30.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

OKM (2018a). Luovuutta, dynamiikkaa ja toimintamahdollisuuksia. Ehdotus ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoitusmalleiksi vuodesta 2021 alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:35. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
https://minedu.fi/documents/1410845/4177242/181024_OKM_rahointusraportti_web.pdf/44cd4514-8627-1ba7-029f-4ab712f40763/181024_OKM_rahointusraportti_web.pdf.pdf

OKM (2018b). Korkeakoulu-uudistusten vaikutusten arviointi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:33. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161051/okm33.pdf?sequence=4>

Seuri, A. & Vartiainen, H. (2018). Yliopistojen rahoitus, kannustimet ja rakennekehitys 1 Talouspolitiikan arviointineuvoston taustaraportti Tammikuu 2018.
https://www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2018/01/Seuri_Vartiainen_2018-1.pdf

Wahlfors, L. & Pölönen, J. (2018). Julkaisufoorumi-luokituksen käyttö yliopistoissa. Hallinnon Tutkimus, 37 (1), 7-21.
http://www.academia.edu/36757287/Julkaisufoorumi-luokituksen_k%C3%A4ytt%C3%B6_yliopistoissa

Liite 1. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton ehdotus yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi sekä uudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä

Valtioneuvoston asetus yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 5, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat asetuksessa 118/2019
lisätään uusi 6 a § seuraavasti:

5 § (X.X.2019/XXX)

Rahoitusperusteiden keskinäinen jakautuminen

Yliopistolain 49 §:n 3 momentissa tarkoitetusta perusrahoituksesta 62 prosenttia määräytyy toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella, 24 prosenttia mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja 14 prosenttia määräytyy muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella.

Toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella määräytyvä osuus rahoituksesta jakaantuu koulutuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka on 38 prosenttia perusrahoituksesta, ja tutkimuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka on 24 prosenttia perusrahoituksesta.

Toiminnan kehittämisen mahdollistava osuus rahoituksesta jakaantuu vakausrahoitukseen, joka on 20 prosenttia perusrahoituksesta, ja profiloitumisrahoitukseen, joka on 4 prosenttia perusrahoituksesta.

Muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella määräytyvä osuus rahoituksesta jakaantuu strategiaperusteiseen rahoitusosuuteen, joka on 5 prosenttia perusrahoituksesta, ja valtakunnallisten tehtävien perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka on 9 prosenttia perusrahoituksesta.

6 § (X.X.2019/XXX)

Koulutuksen ja tutkimuksen rahoitusosuudet

Koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu suoritettuihin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin ja opintopisteisiin, valmistumisasteeseen, yliopistosta valmistuneiden työllistymiseen ja uraseurantaan sekä opiskelijapalautteeseen.

Tutkimuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu julkaisuihin, suoritettuihin tohtorin tutkintoihin, kilpailtuun tutkimusrahoitukseen sekä yritysrahoitukseen.

Rahoitusosuuksien laskentakriteereistä säädetään erikseen.

6 a § (X.X.2019/XXX)

Toiminnan kehittämisen rahoitusosuudet

Vakausrahoitusosuus perustuu laskennallisen mallin kautta aiemmin saatuun rahoitukseen.

Profiloitumisrahoituksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu indikaattoreihin, jotka yliopisto itse valitsee opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopiston yhdessä päättämästä indikaattorivalikoimasta.

Rahoitusosuuksien laskentakriteereistä säädetään erikseen.

12 § Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

X.X.2019/XXX:

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Asetusta sovelletaan ensimmäisen kerran myönnettäessä valtion rahoitusta vuodelle 2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä XXX/2019

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti säädetään yliopistolain (558/2009) 49 §:n 6 momentin nojalla:

1 § Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 6 §:n mukainen koulutuksen rahoitusosuus perustuu seuraaviin laskentakriteereihin:

- 1) yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja, kuitenkin enintään sopimuskaudelle asetettua koulutuslaryhmittäistä tutkintotavoitetta vastaavaan rahoitusrajaan saakka;
- 2) yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja;
- 3) yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen kohdissa 1 ja 2 tarkoitettujen korkeakoulututkintojen määrä kerrottuna luvulla, joka saadaan jakamalla tämä määrä kuusi vuotta ennen kyseistä kalenterivuotta aloittaneiden näihin ryhmiin kuuluvien opiskelijoiden yhteismäärällä yliopiston toiminnan laajuus huomioiden
- 4) yliopiston avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä lukuun ottamatta asianomaisen yliopiston tutkinto-opiskelijoiden ja ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden suorituksia;
- 5) korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä;
- 6) valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna;
- 7) yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä kalenterivuositain, vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen;
- 8) valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut koulutuslaryhmit ovat kansainväliseen koulutusluokitukseen (ISCED) perustuen:

- 1) kasvatusalat;
- 2) taiteet ja kulttuurialat;
- 3) yhteiskuntatieteet ja humanistiset alat;
- 4) liiketalous, hallinto- ja oikeustieteet;
- 5) luonnontieteet sekä maatalous- ja metsätieteelliset alat;
- 6) tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat;
- 7) lääketiede ja hammaslääketiede;
- 8) terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tutkinnot jaetaan liitteen 4 kohdan mukaisesti kolmeen eri ryhmään, joista ryhmään A kuuluvien tutkintojen lukumäärää painotetaan kertoimella 1, ryhmään B kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 1,75 ja ryhmään C kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 3. Jos yliopiston kolmen vuoden tutkintototeuman keskiarvo ylittää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tutkintomäärien rahoitusrajan, rahoitusrajan mukaista koulutuslaryhmän tutkintomäärää painotetaan 3 momentin mukaisten kertoimien keskiarvolla kaikista koulutuslaryhmän tutkinnoista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa laskennassa käytetään kolmen viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden laskentaperusteiden keskiarvoa.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetussa opiskelijapalautekyselyssä opiskelijat, jotka ovat suorittaneet alempaan korkeakoulututkintoon kuuluvat opinnot, tai aloilla, joilla ei ole alempaa korkeakoulututkintoa, kolme vuotta aiemmin opintonsa aloittaneet, vastaavat liitteen 4 kohdan mukaisiin väittämiin. Väittämiin annetut vastaukset pisteytetään liitteen 6 kohdan mukaisesti.

Edellä 1 momentin 8 kohdan mukaisessa uraseurantakyselyssä kaikki viisi vuotta ennen tilastovuotta ylemmän korkeakoulututkinnon, farmaseutin tutkinnon tai varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kelpoisuusvaatimuksena olevan tutkinnon suorittaneet vastaavat liitteen 7 kohdan mukaisiin väittämiin ja kysymyksiin. Väittämiin ja kysymyksiin annetut vastaukset pisteytetään liitteen 8 kohdan mukaisesti.

Tämän pykälän mukaisten laskentakriteereiden keskinäiset painotukset määräytyvät liitteen 1 kohdan mukaisesti.

2 §

Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n mukainen tutkimuksen rahoitusosuus perustuu seuraaviin laskentakriteereihin:

- 1) julkaisujen lukumäärä tiedonkeruu- ja tasoluokittain kertoimella painotettuna;
- 2) yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä enintään sopimuskaudelle asetettuun yliopistokohtaiseen rahoitusrajaan saakka;
- 3) kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus;
- 4) kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa julkaisulla tarkoitetaan tutkimustyöhön perustuvaa julkaisua, jonka tekijä on palvelussuhteessa yliopistoon tai kuuluu muutoin yliopistoyhteisöön tai jonka tekemisen yliopisto on toiminnallaan mahdollistanut ja joka kuuluu seuraaviin opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja koskevan tiedonkeruun luokkien mukaisiin julkaisutyyppeihin:

- 1) vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit (A);
- 2) vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset (B);
- 3) kustannettu tieteellinen erillisteos (C1);
- 4) toimitettu tieteellinen teos (C2);
- 5) artikkeli ammattilehdessä (D1);
- 6) artikkeli ammatillisessa kokoomateoksessa (D2);
- 7) artikkeli ammatillisessa konferenssijulkaisussa (D3);
- 8) julkaistu kehittämis- tai tutkimusraportti taikka -selvitys (D4);
- 9) ammatillinen kirja (D5);
- 10) toimitettu ammatillinen kokoomateos (D6);
- 11) yleistajuinen artikkeli ja sanomalehtiartikkeli (E1);
- 12) yleistajuinen monografia (E2);
- 13) toimitettu yleistajuinen kokoomateos (E3).

Julkaisutiedonkeruun luokkia A ja C2 painotetaan Tieteellisten seurain valtuuskunnan julkaisufoorumin tasoluokituksen mukaisesti siten, että tasoluokan 0 julkaisuja painotetaan kertoimella 0,1, tasoluokan 1 julkaisuja kertoimella 1, tasoluokan 2 julkaisuja kertoimella 3 ja tasoluokan 3 julkaisuja kertoimella 4. Julkaisutiedonkeruun luokkaa C1 painotetaan Tieteellisten seurain valtuuskunnan julkaisufoorumin tasoluokituksen mukaisesti siten, että tasoluokan 0 julkaisuja painotetaan kertoimella 0,4, tasoluokan 1 julkaisuja kertoimella 4, tasoluokan 2 julkaisuja kertoimella 12 ja tasoluokan 3 julkaisuja kertoimella 16. Julkaisutiedonkeruun luokkia B, D1–D4, D6, E1 ja E3 painotetaan kertoimella 0,1. Julkaisutiedonkeruun luokkia D5 ja E2 painotetaan kertoimella 0,4. Julkaisutiedonkeruun luokkien A, C1 ja C2 mukaisia avoimesti saatavilla olevia vertaisarvioituja julkaisuja painotetaan lisäksi kertoimella 1,2. Avoimesti saatavilla olevalla julkaisulla tarkoitetaan julkaisua, joka on opetus- ja kulttuuriministeriön tiedonkeruussa merkitty:

- 1) open access -julkaisukanavassa ilmestyneeksi julkaisuksi;
- 2) hybridijulkaisukanavassa ilmestyneeksi avoimeksi julkaisuksi; tai
- 3) rinnakkaistalletetuksi julkaisuksi.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa kansainvälisellä kilpaillulla tutkimusrahoituksella tarkoitetaan yliopiston tilikauden aikana syntyneitä tutkimusmenoja vastaavaa rahoitusta, joka on ilmoitettu seuraavissa opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusrahoitusta koskevan tiedonkeruun luokissa:

- 1) suoraan Euroopan unionilta tuleva puiteohjelmärahoitus tai muu laadullisesti kilpailtu EU-rahoitus;
- 2) ulkomaiset rahastot ja säätiöt;
- 3) kansainväliset järjestöt; tai
- 4) muu ulkomainen rahoitus.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa kotimaisella tutkimusrahoituksella sekä kotimaisella ja kansainvälisellä yritysrahoituksella tarkoitetaan kalenterivuonna syntyneitä tutkimusmenoja vastaavaa rahoitusta, joka on ilmoitettu seuraavissa opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusrahoitusta koskevissa tiedonkeruun luokissa:

- 1) Suomen Akatemia;
- 2) Innovaatorahoituskeskus Business Finland;
- 3) kotimaiset yritykset; tai
- 4) ulkomaiset yritykset.

Tämän pykälän mukaisten laskentakriteereiden keskinäiset painotukset määräytyvät liitteen 2 kohdan mukaisesti.

3 §

Toiminnan kehittämisrahoituksen laskentakriteerit

Yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 6 a §:n mukainen kehittämisrahoituksen rahoitusosuus perustuu seuraaviin laskentakriteereihin:

- 1) yliopistojen edellä 1 ja 2 §:n mukaisten rahoitusosuuksien kautta saatu rahoitus käytettävissä olevan viiden viimeisimmän kalenterivuoden keskiarvona;
- 2) yliopistojen ehdottamien ja opetus- ja kulttuuriministeriön päättämien indikaattorien joukosta yliopiston valitsemat indikaattorit, yliopiston toiminnan laajuus huomioiden.

4 §

Laskentakriteerien mukaisten tietojen päivittäminen

Edellä 1 ja 2 §:n ja 3 §:n 2 kohdan mukaisten rahoitusosuuksien laskennassa käytetään kolmen viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden laskentaperusteiden keskiarvoa ja kohdennus yliopistojen välillä tehdään suoraan laskentakriteerin mukaisessa suhteessa.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Tällä asetuksella kumotaan yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annettu opetus- ja kulttuuriministeriön asetus (119/2019).

Helsingissä XX päivänä XXkuuta 2019
Opetusministeri

Hallitusneuvos

Liite

1. Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset

Laskentakriteeri	Painotus
1. Yliopistossa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen lukumäärä	16 %
2. Yliopistossa suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen lukumäärä	9 %
3. Yliopistosta kalenterivuonna valmistuvien opiskelijoiden määrä jaettuna kuusi vuotta ennen kyseistä kalenterivuotta yliopistossa aloittaneiden opiskelijoiden kokonaismäärällä	5 %
4. Avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteismäärä	2 %
5. Korkeakoulujen yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden yhteismäärä	1 %
6. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastauspisteiden yhteismäärä	3 %
7. Yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä vuosi valmistumisen jälkeen	1 %
8. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastauspisteiden yhteismäärä	1 %

2. Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset

Laskentakriteeri	Painotus
1. Julkaisujen lukumäärä	10 %
2. Yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä	8 %
3. Kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus	3 %
4. Kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus	3 %

3. Kehittämisasiain rahoituksen keskinäiset painotukset

Laskentakriteeri	Painotus
1. Vakausrahoitus	20 %
2. Indikaattorit	4 %

4. Yliopistossa suoritettujen tutkintojen ryhmät koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa

1. Ryhmä A

.....

Diplomi-insinööri, tuotantotalous
Filosofian maisteri, balttilaiset kielet
Filosofian maisteri, englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, englannin kieli
Filosofian maisteri, espanjan kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, espanjan kieli
Filosofian maisteri, filosofia
Filosofian maisteri, historia
Filosofian maisteri, italian kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, italian kieli
Filosofian maisteri, itämerensuomalaiset kielet
Filosofian maisteri, kielen tutkimus
Filosofian maisteri, kirjallisuuden tutkimus
Filosofian maisteri, klassilliset kielet
Filosofian maisteri, kulttuurien tutkimus
Filosofian maisteri, musiikkiteide ja musiikkikasvatus
Filosofian maisteri, muu humanistinen ala
Filosofian maisteri, muu kieli
Filosofian maisteri, psykologia
Filosofian maisteri, puhetiheet
Filosofian maisteri, ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus

Filosofian maisteri, ranskan kieli
Filosofian maisteri, ruotsin kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, ruotsin kieli
Filosofian maisteri, saamen kieli
Filosofian maisteri, saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, saksan kieli
Filosofian maisteri, slaavilaiset kielet
Filosofian maisteri, suomen kieli
Filosofian maisteri, taidehistoria ja taidekasvatus
Filosofian maisteri, teatteritiede
Filosofian maisteri, venäjän kielen kääntäminen ja tulkkaus
Filosofian maisteri, venäjän kieli
Filosofian maisteri, viestintätieteet ja informaatiotutkimus
Filosofian maisteri, viittomakieli
Hallintotieteiden maisteri, alue- ja ympäristötieteet
Hallintotieteiden maisteri, hallintotieteet
Kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisteri
Kasvatustieteen maisteri, aikuiskasvatus
Kasvatustieteen maisteri, erityisopettaja
Kasvatustieteen maisteri, erityispedagogiikka
Kasvatustieteen maisteri, kasvatustiede
Kasvatustieteen maisteri, kotitalousopettaja
Kasvatustieteen maisteri, käsityönopettaja
Kasvatustieteen maisteri, luokanopettaja
Kasvatustieteen maisteri, muu pääaineryhmä
Kasvatustieteen maisteri, peruskoulun ja lukion opinto-ohjaaja
Kasvatustieteen maisteri, tekninen työ ja kotitalous
Kasvatustieteen maisteri, varhaiskasvatus
Kauppatieteiden maisteri, liiketaloustieteet
Kauppatieteiden maisteri, yhteiskuntatieteet
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, kotitalousala
Oikeustieteen maisteri
Psykologian maisteri
Teologian maisteri
Terveystieteiden maisteri
Valtiotieteiden maisteri, filosofia
Valtiotieteiden maisteri, politiikkatieteet
Valtiotieteiden maisteri, psykologia
Valtiotieteiden maisteri, sosiaalitieteet
Valtiotieteiden maisteri, taloustieteet
Valtiotieteiden maisteri, viestintätieteet
Yhteiskuntatieteiden maisteri, alue- ja ympäristötieteet
Yhteiskuntatieteiden maisteri, filosofia
Yhteiskuntatieteiden maisteri, matkailu
Yhteiskuntatieteiden maisteri, muu pääaineryhmä
Yhteiskuntatieteiden maisteri, politiikkatieteet
Yhteiskuntatieteiden maisteri, psykologia
Yhteiskuntatieteiden maisteri, sosiaalitieteet
Yhteiskuntatieteiden maisteri, taloustieteet
Yhteiskuntatieteiden maisteri, viestintätieteet
Hallintotieteiden kandidaatti, alue- ja ympäristötieteet
Hallintotieteiden kandidaatti, hallintotieteet
Humanististen tieteiden kandidaatti, muu kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, balttilaiset kielet
Humanististen tieteiden kandidaatti, englannin kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, espanjan kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, espanjan kieli

Humanististen tieteiden kandidaatti, filosofia
Humanististen tieteiden kandidaatti, historia
Humanististen tieteiden kandidaatti, italian kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, italian kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, kielen tutkimus
Humanististen tieteiden kandidaatti, kirjallisuuden tutkimus
Humanististen tieteiden kandidaatti, klassilliset kielet
Humanististen tieteiden kandidaatti, kulttuurien tutkimus
Humanististen tieteiden kandidaatti, musiikkitiede ja musiikkikasvatus
Humanististen tieteiden kandidaatti, muu ala
Humanististen tieteiden kandidaatti, puhetiheet
Humanististen tieteiden kandidaatti, ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, ranskan kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, ruotsin kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, ruotsin kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, saamen kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, saksan kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, slaavilaiset kielet
Humanististen tieteiden kandidaatti, suomen kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, taidehistoria ja taidekasvatus
Humanististen tieteiden kandidaatti, venäjän kielen kääntäminen ja tulkkaus
Humanististen tieteiden kandidaatti, venäjän kieli
Humanististen tieteiden kandidaatti, viestintätieteet ja informaatiotutkimus
Humanististen tieteiden kandidaatti, viittomakieli
Kasvatustieteen kandidaatti, aikuiskasvatus
Kasvatustieteen kandidaatti, erityisopettaja
Kasvatustieteen kandidaatti, erityispedagogiikka
Kasvatustieteen kandidaatti, kasvatustiede
Kasvatustieteen kandidaatti, kotitalousopettaja
Kasvatustieteen kandidaatti, käsityönopettaja
Kasvatustieteen kandidaatti, lastentarhanopettaja
Kasvatustieteen kandidaatti, luokanopettaja
Kasvatustieteen kandidaatti, peruskoulun ja lukion opinto-ohjaaja
Kasvatustieteen kandidaatti, tekstiilityö, tekninen työ ja kotitalous
Kasvatustieteen kandidaatti, varhaiskasvatus
Kauppatieteiden kandidaatti, liiketaloustieteet
Kauppatieteiden kandidaatti, yhteiskuntatieteet
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, kotitalousala
Oikeusnotaari
Psykologian kandidaatti
Tekniikan kandidaatti, tuotantotalous
Teologian kandidaatti
Terveystieteiden kandidaatti
Valtiotieteiden kandidaatti, filosofia
Valtiotieteiden kandidaatti, muu pääaineryhmä
Valtiotieteiden kandidaatti, politiikkatieteet
Valtiotieteiden kandidaatti, psykologia
Valtiotieteiden kandidaatti, sosiaalitieteet
Valtiotieteiden kandidaatti, taloustieteet
Valtiotieteiden kandidaatti, viestintätieteet
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, alue- ja ympäristötieteet
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, filosofia
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, matkailu
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, politiikkatieteet
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, psykologia
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, sosiaalitieteet
Yhteiskuntatieteiden kandidaatti, taloustieteet

2. Ryhmä B

Diplomi-insinööri, automaatiotekniikka
Diplomi-insinööri, biotekniikka
Diplomi-insinööri, energiatekniikka
Diplomi-insinööri, kemian tekniikka
Diplomi-insinööri, konetekniikka
Diplomi-insinööri, maanmittaustekniikka
Diplomi-insinööri, materiaalitekniikka, kalliotekniikka
Diplomi-insinööri, prosessitekniikka
Diplomi-insinööri, puunjalostustekniikka
Diplomi-insinööri, rakennustekniikka, yhdyskuntatekniikka
Diplomi-insinööri, sähkötekniikka
Diplomi-insinööri, teknillinen fysiikka
Diplomi-insinööri, teknis-luonnontieteellinen koulutus
Diplomi-insinööri, tietoliikennetekniikka
Diplomi-insinööri, tietotekniikka
Diplomi-insinööri, ympäristötekniikka
Elintarviketieteiden maisteri
Filosofian maisteri, arkeologia
Filosofian maisteri, biologia
Filosofian maisteri, biotieteet, biokemia
Filosofian maisteri, fysiikka
Filosofian maisteri, geofysiikka
Filosofian maisteri, geologia
Filosofian maisteri, kemia
Filosofian maisteri, maantiede
Filosofian maisteri, matematiikka
Filosofian maisteri, meteorologia
Filosofian maisteri, muu luonnontieteellinen ala
Filosofian maisteri, tietojenkäsittelytiede
Filosofian maisteri, tilastotiede
Filosofian maisteri, translationaalinen lääketiede
Filosofian maisteri, tähtitiede
Filosofian maisteri, ympäristötiede
Kasvatustieteiden maisteri, musiikinopettaja
Kauppatieteiden maisteri, tietojärjestelmätiede
Kauppatieteiden maisteri, tilastotiede
Liikuntatieteiden maisteri
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, biotekniikka
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, maatalous
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, metsätalous
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, muu ala
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, ympäristöala
Proviisori
Valtiotieteiden maisteri, tilastotiede
Elintarviketieteiden kandidaatti
Farmaseutti
Humanististen tieteiden kandidaatti, arkeologia
Humanististen tieteiden kandidaatti, teatteritiede
Kasvatustieteiden kandidaatti, musiikinopettaja
Kauppatieteiden kandidaatti, tietojärjestelmätiede
Kauppatieteiden kandidaatti, tilastotiede
Liikuntatieteiden kandidaatti
Luonnontieteiden kandidaatti, biologia
Luonnontieteiden kandidaatti, biotieteet, biokemia
Luonnontieteiden kandidaatti, fysiikka

Luonnontieteiden kandidaatti, geofysiikka
Luonnontieteiden kandidaatti, geologia
Luonnontieteiden kandidaatti, kemia
Luonnontieteiden kandidaatti, maantiede
Luonnontieteiden kandidaatti, matematiikka
Luonnontieteiden kandidaatti, meteorologia
Luonnontieteiden kandidaatti, muu ala
Luonnontieteiden kandidaatti, tietojenkäsittelytiede
Luonnontieteiden kandidaatti, tilastotiede
Luonnontieteiden kandidaatti, tähtitiede
Luonnontieteiden kandidaatti, ympäristötiede
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, biotekniikka
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, maatalous
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, metsätalous
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, muu ala
Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti, ympäristöala
Tekniikan kandidaatti, automaatiotekniikka
Tekniikan kandidaatti, biotekniikka
Tekniikan kandidaatti, energiatekniikka
Tekniikan kandidaatti, kemian tekniikka
Tekniikan kandidaatti, konetekniikka
Tekniikan kandidaatti, maanmittaustekniikka
Tekniikan kandidaatti, materiaalitekniikka, kalliotekniikka
Tekniikan kandidaatti, muu tai tuntematon tekniikka
Tekniikan kandidaatti, prosessitekniikka
Tekniikan kandidaatti, puunjalostustekniikka
Tekniikan kandidaatti, rakennustekniikka, yhdyskuntatekniikka
Tekniikan kandidaatti, sähkötekniikka
Tekniikan kandidaatti, teknillinen fysiikka
Tekniikan kandidaatti, teknis-luonnontieteellinen koulutus
Tekniikan kandidaatti, tietoliikennetekniikka
Tekniikan kandidaatti, tietotekniikka
Tekniikan kandidaatti, ympäristötekniikka
Tekniikan kandidaatti, muu prosessi ja materiaalitekniikka
Valtiotieteiden kandidaatti, tilastotiede

3. Ryhmä C

Arkkitehti
Eläinlääketieteen lisensiaatti
Hammaslääketieteen lisensiaatti
Kuvataiteen maisteri
Lääketieteen lisensiaatti
Maisema-arkkitehti
Musiiikin maisteri
Taiteen maisteri
Tanssitaiteen maisteri
Teatteritaiteen maisteri
Eläinlääketieteen kandidaatti
Kuvataiteen kandidaatti
Musiiikin kandidaatti
Taiteen kandidaatti
Tanssitaiteen kandidaatti
Teatteritaiteen kandidaatti
Tekniikan kandidaatti, arkkitehtuuri

5. Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämät

1. Voin hyvin yliopistossani.
2. Olen tyytyväinen omaan opiskeluuni.
3. Koulutuksen myötä kehittynyt osaamiseni vastaa odotuksiani.
4. Koulutukseni vastasi sille asetettuja tavoitteita.
5. Opetus oli mielestäni pääosin laadukasta.
6. Olen tyytyväinen käytettyihin opetusmenetelmiin.
7. Tarjolla on ollut riittävästi ohjausta kandidaatin tutkielman laatimiseen / opinnäytteen tekemiseen
8. Tarjolla on ollut riittävästi ohjausta opintojen suunnitteluun.
9. Miten helppoa tai vaikeaa on ollut löytää opintoihisi liittyvää tietoa ja tukea?
10. Ongelmatilanteissa olen tarvittaessa löytänyt henkilön, jolta olen voinut pyytää neuvoa.
11. Olen ollut tyytyväinen opinto-ohjelmani tarjoamiin vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiin.
12. Olen ollut tyytyväinen vuorovaikutukseeni opetushenkilökunnan kanssa.
13. Opettajilta saamani palaute on auttanut minua opinnoissani.

6. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikko

5 pistettä		samaa mieltä / erittäin helppoa
4 pistettä		osittain samaa mieltä / melko helppoa
3 pistettä		osittain eri mieltä / melko hankalaa
2 pistettä		eri mieltä / erittäin hankalaa
1 piste		en tarvinnut / en pysty arvioimaan

7. Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämät ja kysymykset

1. Koulutus antoi riittävät valmiudet työelämään.
2. Miten tyytyväinen olet kokonaisuudessaan vuonna x suorittamaasi tutkintoon työurasi kannalta?
3. Pystyn hyödyntämään yliopistossa oppimiani tietoja ja taitoja.
4. Työni vastaa tällä hetkellä vaatavuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutustani.
5. Miten yliopisto-opiskelu kehitti seuraavia työelämävalmiuksia:
 - 1) analyyttiset, systemaattisen ajattelun taidot,
 - 2) tiedonhankintataidot,
 - 3) kyky oppia ja omaksua uutta,
 - 4) tieteidenvälisyys/moniammatillisissa ryhmissä toimiminen,
 - 5) itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus,
 - 6) yrittäjyystaidot?

8. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämiin ja kysymyksiin annettujen vastausten pisteytysasteikko

1. Koulutus antoi riittävät valmiudet työelämään.

- 6 pistettä täysin samaa mieltä
5 pistettä samaa mieltä
4 pistettä hieman samaa mieltä
3 pistettä hieman eri mieltä
2 pistettä eri mieltä
1 piste täysin eri mieltä

2. Miten tyytyväinen olet kokonaisuudessaan vuonna x suorittamaasi tutkintoon työurasi kannalta?

- 6 pistettä erittäin tyytyväinen
5 pistettä tyytyväinen
4 pistettä melko tyytyväinen
3 pistettä hieman tyytymätön
2 pistettä tyytymätön
1 piste erittäin tyytymätön

3. Pystyn hyödyntämään yliopistossa oppimiani tietoja ja taitoja.

- 6 pistettä täysin samaa mieltä
5 pistettä samaa mieltä
4 pistettä hieman samaa mieltä
3 pistettä hieman eri mieltä
2 pistettä eri mieltä
1 piste täysin eri mieltä

4. Työni vastaa tällä hetkellä vaativuustasoltaan hyvin yliopistollista koulutustani.

- 6 pistettä täysin samaa mieltä
5 pistettä samaa mieltä
4 pistettä hieman samaa mieltä
3 pistettä hieman eri mieltä
2 pistettä eri mieltä
1 piste täysin eri mieltä

5. Miten hyvin yliopisto-opiskelu kehitti seuraavia työelämävalmiuksia:

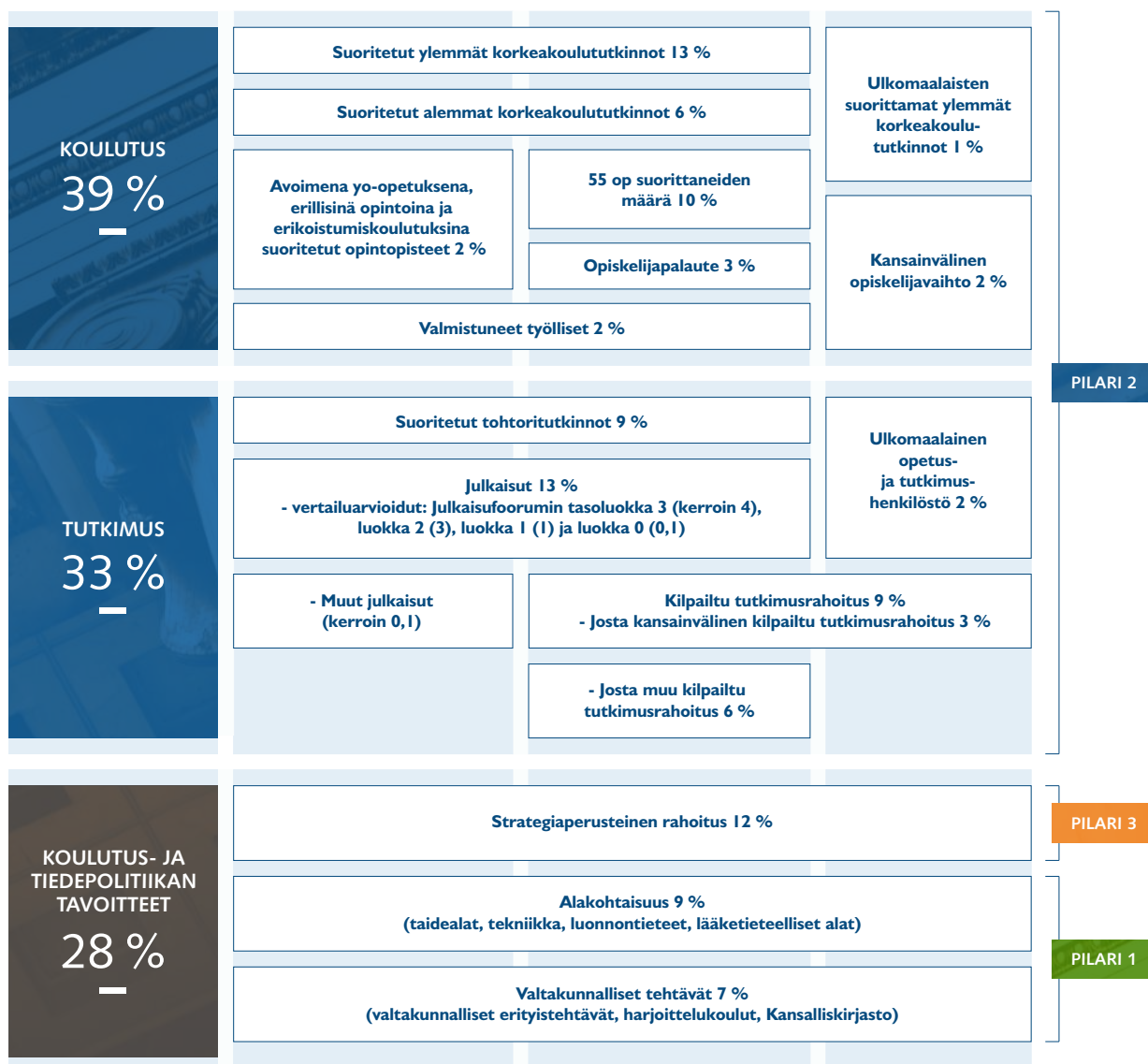
- 1) analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot,
- 2) tiedonhankintataidot;
- 3) kyky oppia ja omaksua uutta;
- 4) tieteidenvälisyys/moniammatillisissa ryhmissä toimiminen;
- 5) itseohjautuvuus/oma-aloitteisuus;
- 6) yrittäjyystaidot?

- 6 pistettä erittäin paljon
5 pistettä paljon
4 pistettä melko paljon
3 pistettä jonkin verran
2 pistettä vain vähän
1 piste ei lainkaan

Kysymyksen 5 kunkin osakysymyksen painoarvo laskennassa on 1/6.

Liite 2. OKM:n rahoitusmallit ja kolmen pilarin mallin kautta tarkasteltuna

Tulossopimuskaudella 2017–2020 voimassa oleva yliopistojen rahoitusmalli

Tulossopimuskaudeksi 2021–2024 käytteenotettavaksi päätetty yliopistojen rahoitusmalli

